

Sygn. akt IV Cz 676/14

POSTANOWIENIE

Dnia 6 listopada 2014r.

Sąd Okręgowy w Słupsku Wydział IV Cywilny Odwoławczy

w składzie następującym:

Przewodniczący: SSO Wanda Dumanowska

po rozpoznaniu w dniu 6 listopada 2014r. w Słupsku

na posiedzeniu niejawnym

sprawy z powództwa S. K. (1)

przeciwko (...) Sp. z o.o. Oddziałowi w Polsce z siedzibą w (...) Spółce z o.o. z siedzibą w M.

o zapłatę

na skutek zażalenia powódki

na postanowienie zawarte w pkt III wyroku Sądu Rejonowego w Słupsku,

z dnia 30 czerwca 2014r., sygn. akt IX C 542/11

postanawia:

1. zmienić zaskarżone postanowienie zawarte w pkt III wyroku Sądu Rejonowego w Słupsku z dnia 30 czerwca 2014 w ten sposób, że nie obciążać powódki kosztami procesu,
2. zasądzić od pozwanego (...) Sp. z o.o. Oddział w Polsce z siedzibą w W. na rzecz powódki S. K. (1) kwotę 180 zł (sto osiemdziesiąt złotych) tytułem zwrotu kosztów postępowania zażaleniowego.

UZASADNIENIE

Zaskarżonym postanowieniem zawartym w pkt III wyroku z dnia 30.06.2014r. Sąd Rejonowy w Słupsku zasądził od powódki S. K. (2) na rzecz pozwanego (...) Sp. z o.o. Oddział w Polsce z siedzibą w W. kwotę 2.417 zł tytułem zwrotu części kosztów procesu, orzekając w tym przedmiocie na podstawie art. 98 kpc wobec faktu, że żądanie powódki wobec tego pozwanego zostało w całości oddalone.

Zażalenie na powyższe postanowienie wywiodła powódka, która podnosząc zarzuty naruszenia art. 102 kpc i art. 103 kpc, domagała się zmiany zaskarżonego postanowienia zawartego w pkt III wyroku Sądu Rejonowego poprzez nieobciążanie jej kosztami procesu względem tego pozwanego oraz o zasądzenie na jej rzecz od tegoż pozwanego kosztów postępowania zażaleniowego. W uzasadnieniu podkreśliła, że zasądzone od niej na rzecz pozwanego (...) Sp. z o.o. Oddział w Polsce z siedzibą w W. koszty zostały wywołane jego niesumiennym postępowaniem polegającym na zatajeniu informacji o franszyzie redukcyjnej, co skutkowało koniecznością przekształcenia powództwa.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Zażalenie jest zasadne.

Rozstrzygając co do meritum powództwa skierowanego przeciwko pozwanemu (...) Sp. z o.o. Oddział w Polsce z siedzibą w W. Sąd Rejonowy orzekł na niekorzyść powódki, albowiem oddalił jej powództwo, co oznacza, że co do zasady przegrała ona proces, jaki zainicjowała przeciwko temuż pozwanemu. W zakresie zatem kosztów sądowych rozważyć należało, czy powódka zobligowana jest do poniesienia kosztów według zasady odpowiedzialności za wynik procesu, czy też istnieją podstawy, by mimo w istocie przegranej sprawy, mogła ona skorzystać z dobrodziejstwa zasady słuszności wynikającej z art. 102 kpc.

Generalna reguła w zakresie kosztów sądowych obowiązująca w postępowaniu cywilnym wynika z treści art. 98 § 1 kpc, zgodnie z którym strona przegrywająca sprawę obowiązana jest zwrócić przeciwnikowi na jego żądanie koszty niezbędne do celowego dochodzenia praw i celowej obrony (koszty procesu). Wyjątek od tej reguły przewidziany jest w przepisie art. 102 kpc stanowiącym wyłom w wyżej wymienionej zasadzie odpowiedzialności za wynik procesu. Przepis ten stanowiąc, że w przypadkach szczególnie uzasadnionych, sąd może zasądzić od strony przegrywającej tylko część kosztów albo nie obciążać jej kosztami w ogóle, daje sądowi swobodę przy rozstrzyganiu o zwrocie kosztów procesu. Reguła zawarta w art. 102 kpc podlega dyskrecjonalnej ocenie sędziowskiej. O nieobciążeniu strony przegrywającej kosztami procesu sąd orzeka na podstawie okoliczności konkretnej sprawy zasługujących na miano wyjątkowych. Przepis ten nie konkretyzuje pojęcia „wypadków szczególnie uzasadnionych”, dlatego ustalenie, czy w sprawie zachodzi taki wypadek zależy od oceny sądu, ocena ta musi jednak uwzględniać wszystkie okoliczności, które mogą mieć wpływ na jej podjęcie (vide: orz. SN z dnia 11.08.2010 r. I CZ 51/2010, LexPolonica nr 3873691). Do okoliczności takich należą zarówno fakty związane z przebiegiem procesu, jak i niezwiązane z samym procesem, lecz z sytuacją życiową i materialną strony przegrywającej (patrz też: T. Ereciński i inni, Komentarz do kpc, t. I, str. 245, Wyd. Prawnicze, W-wa 2001).

W realiach niniejszej sprawy uznanie, że istnieją w niej podstawy do zastosowania przepisu art. 102 kpc jest uzasadnione względami słusznościowymi. Sąd Najwyższy w postanowieniu z dnia 16.02.2011r. wydanym w sprawie II CZ 203/2010 (LexPolonica nr 3878417) wyraził pogląd, że przepis art. 102 kpc powinien być zastosowany wówczas, gdy w okolicznościach danej sprawy obciążenie strony przegrywającej kosztami procesu przeciwnika byłoby rażąco niezgodne z zasadami słuszności.

Sąd II instancji akceptuje powyższy pogląd i uznaje, że okoliczności niniejszej sprawy uzasadniają nieobciążanie powódki kosztami przegranej przez nią sprawy wytoczonej przeciwko pozwanemu (...) Sp. z o.o. Oddział w Polsce z siedzibą w W.. Nie ma bowiem wątpliwości, że powódka nie miała możliwości sprecyzowania treści żądania w inny sposób, aniżeli ten, w jaki uczyniła to w pozwie. Na etapie postępowania przedsądowego nie były jej znane, pozostające wyłącznie do dyspozycji obu pozwanych w niniejszej sprawie, informacje dotyczące franczyzy redukcyjnej wynikającej z umowy łączącej tych pozwanych. Dopiero stanowisko wyrażone w odpowiedzi na pozew pozwanego (...) Sp. z o.o. Oddział w Polsce z siedzibą w W. stało się podstawą do dokonania odpowiedniej modyfikacji powództwa.

Zdaniem Sądu Okręgowego okoliczności powyższe związane z przebiegiem postępowania stanowią samodzielną podstawę uwolnienia z mocy art. 102 kpc powódki od obowiązku ponoszenia kosztów procesu i to niezależnie od podniesionego w treści zażalenia zarzutu naruszenia przepisu art. 103 kpc. Zważyć bowiem należy, że, jak na to wskazał Sąd Najwyższy w orzeczeniu z dnia 25. (...). (II PR 53/67, LexPolonica nr 392181), Przez wymienione w przepisie art. 103 § 1 kpc „niesumienne lub oczywiście niewłaściwe postępowanie” należy rozumieć postępowanie strony w samym procesie, nie zaś przed procesem. Pogląd wyrażony w tezie publikowanego orzeczenia jest identyczny z tym, jaki Sąd Najwyższy wypowiedział już pod rządem kpc z 1932 r. w orzeczeniu z dnia 21 sierpnia 1954 r. II CZ 80/54. Wyeksponowana przez Redakcję Nowego Prawa (w numerze (...) str. 112) teza tego orzeczenia brzmi: „Art. 103 kpc normuje w zakresie kosztów sporu skutki winy, której dopuściła się strona w toku samego procesu, bezpodstawne byłoby jednak uznanie, iż chodzi tu także o stosunki stron istniejące poza postępowaniem sądowym”. Aktualność tego poglądu także pod rządem nowego kodeksu postępowania cywilnego przyjmują M. P. i M. W. („Z problematyki kosztów procesu cywilnego”, Palestra 1967/1 str. 45), którzy na temat art. 103 kpc piszą m.in.: „Wymieniony przepis wymaga istnienia winy kwalifikowanej w postaci niesumienności lub oczywiście niewłaściwego postępowania w toku procesu, natomiast nie wystarcza do jego zastosowania przypisanie niesumienności lub oczywiście niewłaściwego

postępowania dłużnikowi w okresie, który poprzedza wytoczenie procesu. Wspomniany przepis wymaga bowiem istnienia winy strony lub interwenienta, dłużnik zaś staje się stroną dopiero po wytoczeniu procesu. Dotyczy to odpowiednio interwenienta”.

W tym stanie rzeczy Sąd Okręgowy, mając na uwadze przepis art. 102 kpc, mocą art. 386 § 1 kpc z art. 397 § 2 kpc i art. 13 § 2 kpc, orzekł, jak w pkt 1 sentencji.

O kosztach postępowania zażaleniowego Sąd II instancji orzekł na podstawie art. 98 § 1 kpc i art. 108 § 1 kpc w zw. z § 12 ust. 2 pkt 1) w zw. z § 6 pkt 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28.09.2002r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (Dz. U. z 2013r., poz. 490).